

17. 10. 2001

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Celoživotní vzdělání aneb „oslíčku, otřes se“?

Zákonem č. [147/2001](#) Sb. se mění zákon č. 111/1998 sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (dále jen „zákon o vysokých školách“), ve znění zákona 210/2000 Sb.

Pro uvedení do problematiky celoživotního vzdělání srovnáme právní úpravu před a po novelizaci. Zákon č. [111/1998](#) Sb. ve svých odstavcích pojednává o tom, že celoživotní vzdělávání stojí mimo studijní programy. Obsahuje nejasnou definici - celoživotní vzdělání může být placeno nebo ne, jaká je délka trvání, musí ho vysoká škola poskytovat - dále je zde konstatováno, že po ukončení dostane účastník osvědčení.

Zákonem č. [147/2001](#) Sb. se mění zákon č. 111/1998 sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (dále jen „zákon o vysokých školách“), ve znění zákona 210/2000 Sb.

Pro uvedení do problematiky celoživotního vzdělání srovnáme právní úpravu před a po novelizaci. Zákon č. [111/1998](#) Sb. ve svých odstavcích pojednává o tom, že celoživotní vzdělávání stojí mimo studijní programy. Obsahuje nejasnou definici - celoživotní vzdělání může být placeno nebo ne, jaká je délka trvání, musí ho vysoká škola poskytovat - dále je zde konstatováno, že po ukončení dostane účastník osvědčení. Závěrem je deklarován statut frekventantů, ti nejsou považováni za studenty. Z části odlišné stanovisko zaujímá novelizace č. [147/2001](#) Sb., která již celoživotní vzdělání staví na úroveň studijních programů. Markantní rozdíl je zde zejména v možnosti, že frekventantovi, který nastoupí po absolvování celoživotního vzdělávání do magisterského studijního programu, bude uznáno až 60% kreditů. Část týkající se statutu frekventantů zůstává beze změny a i nadále stojí mimo řady studentstva.

Ustanovení § 60 zákona o vysokých školách ve svém prvním odstavci doznává určitých změn, v té podobě, že dochází k vypuštění části věty „mimo rámec studijních programů“, čímž se celoživotní vzdělávání staví vedle studia magisterského a bakalářského. V této části již nedochází k dalším proměnám, ale přesto je nutno upozornit na jisté sporné otázky.

Podstatné je zmínit se o tom, že v právním řádu nenalezneme definici celoživotního vzdělávání. To v sobě skrývá problematiku, zda má vysoká škola poskytovat tuto formu vzdělání za úplatu nebo bezplatně. Je to poměrně závažný problém z toho hlediska, že roční poplatky za navštěvování celoživotního vzdělávání se pohybují v několika desítkách tisíc korun, a to jistě nemálo zatíží finanční situaci frekventantů.

Bližší podmínky celoživotního vzdělání stanoví vnitřní předpis. Úskalí je zde především v tom, že vzhledem k novelizaci, která je účinná od 1.7.2001 budou nejspíše děkanové fakult, které budou program celoživotního vzdělávání nabízet, nuceni tuto oblast upravit svými prostředky. To především z důvodu technické nemožnosti nelze stihnout - fakultní senát, a posléze i univerzitní senát nestihne odsouhlasit tuto problematiku, jež je důležitá pro uvedení celoživotního vzdělání v chod, již v nadcházejícím akademickém roce 2001/2002.

Co se však změnilo zásadním způsobem je odstavec druhý, který pojednává o možnosti po dokončení celoživotního vzdělání zakončeného osvědčením frekventantovi uznat až 60% kreditů potřebných k

ukončení magisterského studia v daném oboru, pokud splní podmínky přijímacího řízení - ustanovení § 48 - 50 zákona o vysokých školách - do magisterského studijního programu.

S tímto odstavcem § 60 zákona o vysokých školách se pojí asi nejvíce otazníků. Jde zde o otázku přijetí do studia v rámci celoživotního vzdělávání. Z hlediska přijímacího řízení do magisterského studijního programu můžeme mluvit o 3 skupinách absolventů přijímacího řízení - ti co udělali a dostali se; ti co zkoušku složili, ale nedostali se z kapacitních důvodů; a ti co neuspěli při přijímacím řízení - z toho vyplývá, že druhá skupina (složili přijímací řízení, ale kvůli kapacitě se nedostali) mohou být potencionální frekventanti celoživotního vzdělávání. Důvodem tohoto tvrzení je úspěšné absolvování přijímacích testů a prokázání určitých předpokladů pro studium daného oboru. Toto může být jedna ze skupin účastníků celoživotního vzdělávání. Další okruh možných zájemců o tuto formu studia je rekrutován z řad osob, kteří se neúčastnili přijímacích řízení do magisterského ani do bakalářského studia. K zrovnoprávnění podmínek, by tato druhá skupina, měla taktéž absolvovat přijímací řízení, které by bylo obdobné tomu magisterskému. Tento bod je velice důležitý, jinak by se mohlo stát, že se z celoživotního vzdělávání stane jakýsi „oslíček“ z kterého se budou trást peníze do pokladny fakulty.

Nutné je také zvážit možnost, která se zde naskytuje, zda je možné úspěšným absolventům celoživotního vzdělání umožnit přestup do magisterského studijního programu. Bude potřeba tuto možnost opatřit ochranou z důvodu, aby několikrát neúspěšný uchazeč o magisterské studium nezvolil cestu celoživotního vzdělání, která by vedla po úspěšném ukončení k nástupu do magisterského studia s náskokem 60% kreditů. Z uvedeného hlediska je potřebné, aby na frekventanty celoživotního vzdělávání byly kladeny stejné nároky jako na řádného studenta. Pokud by se nastavil takovýto standard, nepanovaly by obavy z toho, že k získání statutu studenta na vysoké škole v magisterském studijním programu stačí „maturita a peníze“, jestliže se zájemce o magisterské studium vydá cestou celoživotního vzdělání. Na druhou stranu však musíme uvážit zájem a iniciativu potencionálního studenta v rámci magisterského studia, který si zvolí pro mnohé nákladnou cestu celoživotního vzdělávání. Co je však nejdůležitější? Již výše zmíněná rovnocennost celoživotního vzdělávání k nastolenému standardu magisterského studia, teprve potom je možno mluvit o možnosti, že úspěšní frekventanti celoživotního vzdělávání se budou moci zapsat do magisterského studia.

Na závěr k odstavci třetímu. Zde k žádným změnám nedošlo, ale přesto je tato část nejméně stejně významná jako dvě předcházející části § 60 zákona o vysokých školách (viz. výše). Důvodem pro toto tvrzení je odlišnost postavení účastníků magisterského studia a celoživotního vzdělávání. Rozdílem je zde statut. Účastníci celoživotního vzdělávání nejsou studenty. Nemají práva studentů, ale nemají ani jejich povinnosti. Úprava jejich postavení je na vnitřním předpise fakulty, přičemž se však musí blížit statutu studentů. To hlavně kvůli jakémusi sladění s magisterským programem v rámci možného vstupu od magisterského studia s uznáním 60% kreditů. Problematika je, že frekventanti nemají nárok například na možnost volit a být volen do akademického senátu nebo nárok na stipendium po splnění určitých požadavků.

Z důvodu sporných otázek, které vyvstaly z úpravy celoživotního vzdělávání je nezbytné, aby vedení fakult, která se rozhodnou otevřít tento program, s ním naložili co možná nejlépe, a uvážili a odstranili všechna úskalí, která sebou nese úprava celoživotního vzdělání v naší republice.

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Co jsou zaměstnanecké opce a jak funguje jejich zdanění v roce 2026](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc březen 2026](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [10 otázek pro ... Michala Kunu](#)
- [Souhrn významných událostí ze světa práva](#)
- [Rovné odměňování a transparentnost mezd: nové povinnosti zaměstnavatelů](#)